Talous ja verotus
Anita Isomaa

17.11.2021

HE 211/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a ja 18 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää lausuntopyynnöstänne ja lausuu otsikkoaiheesta kunnioittavasti seuraavan.

Tasetestin tarkoituksena on mahdollistaa konsernin sisäisen rahoituksen käyttäminen, koska sille on selkeä liiketaloudellinen tarve**. Merkittäviin investointeihin tarvittavan pankkilainan määrä on usein hyvin suuri**. Lainaneuvottelut tulee jo niihin liittyvän ajankäytön ja kustannusten vuoksi, valuutta- ja muiden riskien hallinnasta puhumattakaan, keskittää yhteen konserniyhtiöön, joka nostaa lainan ja lainaa rahan edelleen esimerkiksi suomalaiselle tytäryhtiölle investointia varten. **Lainajärjestelyjä ei tehdä verojen välttämisen tarkoituksessa, vaan yksinkertaisesti sen vuoksi, että harvan yrityksen kassassa on riittävästi rahaa esimerkiksi tehtaan rakentamiseen**, vaikka tehdas olisikin sekä yritykselle että Suomelle kannattava ja työllistävä hanke.

Korkovähennysrajoitussääntelyn tarkoituksena ei ole ollut tehdä korkojen vähentämisestä mahdotonta, vaan estää ei-toivottu verosuunnittelu. Koroilla tapahtunut verosuunnittelu oli erityisesti 2000-luvun alun muoti-ilmiö, johon on puututtu kattavasti sekä kansallisissa, EU- että OECD-tason uudistuksissa vuodesta 2015 lähtien, oikeuskäytännöstä puhumattakaan. **Tasevapautussäännös toimii valtaosin säännöksen tarkoituksen mukaisesti. Sen sijaan poliittinen toive yksittäisen yhtiön tai hyvin suppean yhtiöjoukon korkovähennysten leikkaamisesta ei EK:n käsityksen mukaan ole asianmukainen peruste yleisesti sovellettavan sääntelyn kiristämiselle tilanteessa, joissa Suomeen olisi elintärkeää saada lisää investointeja.**

Esityksen mukaan hallitus on myös valmis kiristämään tasevertailua vielä entisestään, jos kiristystä ei voida pitää "riittävän tehokkaana". EK katsoo, että tällaisen tehokkuusarvioinnin tulee kohdistua verojärjestelmään kokonaisuutena, eikä esimerkiksi joihinkin yksittäisiin yhtiöihin.

Mahdollisimman kireä korkovähennyssääntely ei tarkoita verotulojen lisääntymistä, vaan Suomeen tehtävien investointien kallistumista ja sitä, että investointi voi olla kannattavampi tehdä jonnekin muualle. Tämä tarkoittaa verotulojen alenemista pidemmällä aikavälillä. Investoinnin tekeminen juuri Suomeen ei ole mikään itsestäänselvyys tai itseisarvo, jos korkoleikkurin vuoksi korko jää Suomessa kustannukseksi, mutta toisessa valtiossa sen voi ko. valtion sääntelyn puitteissa vähentää. Asia ei ole välttämättä yksin ratkaiseva, mutta erityisesti suurissa ja pitkäaikaisissa investointihankkeissa kustannus tai

ylipäätään korkoleikkurisääntelyn tulkintaan tai muuttumiseen liittyvä epävarmuus voi vaikuttaa investointipäätökseen.

Yksityiskohtaisina kommentteina EK toteaa seuraavan.

Hallituksen esityksessä on tunnistettu kaksi tilannetta, jossa tasetestin kiristäminen olisi perusteltua. *Ensimmäinen* niistä liittyy rakenteisiin, joissa konsernin emoyhtiön merkittävät omistajat ovat rahoittaneet konsernin suomalaista alakonsernia merkittävillä osakaslainoilla. Osakaslainojen seurauksena suomalainen yhtiö ei ole velkaisempi kuin konsernin emoyhtiö. Ratkaisuna esitetään oikaisua tasetestiin tilanteessa, jossa lainanantajalla olisi merkittävä, esityksen mukaan 10 prosentin tai sen ylittävä omistusosuus konsernista.

Muutos on perusteltu, **jos** juuri tällaisten oman pääoman sijoituksia ja velkasijoituksia yhdistelevien yhtiörakenteiden tai **niitä käyttävien yksittäisten konsernien konsernivähennysten epääminen katsotaan tarpeelliseksi tavoitteeksi. Muutoksella voi kuitenkin olla merkittäviä vaikutuksia myös sellaisiin kotimaisiin tilanteisiin, joihin ei liity minkään laista verosuunnittelun tai niiden välttämisen tarkoitusta.**

On tavanomaista, että suomalaiset eläkeyhtiöt voivat omistaa pörssiyhtiöiden osakkeita samalla kun ne omistavat niiden yrityslainoja - omistusosuuksien ollessa tyypillisesti alle 20 prosenttia, kuitenkin yli 10 prosenttia. Jos raja olisi 20 prosenttia, se mahdollistaisi kotimaisten eläkeyhtiöiden toimimisen rahoittajina, mutta leikkaisi aidosti merkittäviä osuuksia omistavat pääomasijoittajat, joihin muutos ilmeisesti haluttaisiin kohdistaa, pois. **Myös valtio-omistajalla on useissa tapauksissa yli 10 prosentin omistusosuuksia yrityksistä**, jotka saattavat myös saada lainoitusta joltakin valtion kontrolloimalta taholta – ehdotettu rajoitus vaikuttaisi korkojen vähennysoikeuteen myös näissä tilanteissa.

EK katsoo, että **esityksessä merkittävälle omistusosuudelle asetettu raja tulisi nostaa 10 prosentista 20 prosenttiin, jotta mm. kotimaisille eläkeyhtiöille ja valtio-omistajalle maksettavat korot voitaisiin myös jatkossa vähentää.**

Toinen tunnistettu ongelma liittyy tilanteisiin, joissa konsernissa määräysvaltaa käyttää rahasto. Verotuskäytännössä on havaittu tilanteita, joissa vertailutaseena on pyritty **esittämään sellaisia taseita, jotka on laadittu ainoastaan tasevertailua varten. Konsernitilinpäätöstä koskevan tilintarkastusvaatimuksen lisäämisen lainsäädännön tasolle voitaneen katsoa selkiyttävän verotuskäytäntöä ja vastaavan lainsäätäjän alkuperäistä tarkoitusta ainakin joissakin tilanteissa.** Tämän sääntelyn ei kuitenkaan tule johtaa edellä mainitun tavoitteen saavuttamisen kannalta tarpeettomiin muodollisuusvaatimuksiin.